

teriötä myöten ja lopputulos oli suunnilleen sellainen, että tällaiset yksityisoikeudelliset sopimukset eivät ole lainvastaisia, mutta toisaalta kunta ei saa hinnoitella kaavoitettavaa rakennusoikeutta eikä vaatia siitä taksan tapaista maksua. Kun rakennuslainsäädäntö uudistettiin säätämällä maankäyttö- ja rakennuslaki, otettiin uuteen lakiin maininnat maankäytösopimuksista, joten pitkään noudatettu käytäntö on nyt myös kirjattu lakiin.

Vuonna 2000 julkaistussa väitöskirjassaan **Eija Mäkinen** käsittelee maankäytösopimusten (aluerakentamissopimusten) hyviä ja huonoja puolia, joita nyt käsiteltävässä teoksessa tarkastellaan ko. väitöskirjan pohjalta. Niin ikään viime vuonna ilmestyneessä maankäyttö- ja rakennuslakia selittävissä kirjassaan **Lauri Jääskeläinen** ja **Olavi Syrjänen** toteavat, että maankäytösopimus on järkevä ja kätevä tapa ratkoa suunnittelu- aluetta koskevia toteuttamiskysymyksiä. Samalla kirjoittajat toteavat, että lakiin otettu niukkasainen säännös ei säätele sitä, minkälaisia sopimuksia voidaan tehdä. Siinä ainoastaan korostetaan, että nämä sopimukset eivät syrjäytä kaavoitukselle laissa asetettuja tavoitteita tai sisältövaatimuksia.

Maapoliittinen ohjelma

Kuntien maapoliittiset ongelmat saattavat joskus olla suuria ja monimutkaisia senkin vuoksi, että tilanne on monien tekijöiden yhteisvaikutuksen tulos. Päätöksentekijäin on vaikea saada asiasta kunnollista kokonaiskuvaaja ja näin kasvaa riski, että tapauskohtaiset päätökset vielä vaikeuttavat tilannetta. Jotta maaongelmien ratkaisupyrkimykset olisivat tukevalla pohjalla, on kunnissa usein aiheellista laatia erityinen maapoliittinen ohjelma. Sen avulla osista syntyy kokonaisuus, joka auttaa käytännön päätöksenteossa; se on tavallaan kunnan maapoliittinen suunnitelma. Maapoliittinen ohjelma antaa luotta-

musmiehille perustiedot kunnan maapoliittisesta tilanteesta, mm. maanomistuksesta, maan hinnoista, maan tarpeesta ja maahan liittyvistä menoista ja tuloista. Mikäli kuntaan maapoliittinen ohjelma laaditaan, se tulee myös pitää ajan tasalla. Sopiva tarkistustahti on valtuustokausi, niin että jokainen valtuusto voisi ottaa näihin asioihin kantaa mieluiten kautensa alkupuolella.

Uusi maankäyttö- ja rakennuslaki ja kunnan maapoliitiikka

Teoksen lopussa käsitellään uuden lainsäädännön vaikutuksia kunnan maapoliitiikkaan. Tässä yhteydessä todetaan, että vuoden 1958 rakennuslaki loi jo varsin hyvän perustan kuntien maapoliitiikalle. Kun sen tilalle säädettiin uusi maankäyttö- ja rakennuslaki, ei maapoliittinen säännöstö kovinkaan paljon muuttunut. Koska maapoliittikan hoitaminen monissa kohdin perustuu lakipykäliin ja oikeuskäytäntöön, on kaikkien maapoliittikan kanssa toimivien kuitenkin syytä perehtyä uuden lain mukanaan tuomiin muutoksiin.

Maapoliittikan peruskurssi

Kunnan maapoliitiikka käsittelee maapoliittikan aihepiiriä niin kokonaisvaltaisesti, että teoksen nimeksi mielestäni sopisi yhtä hyvin maapoliittikan peruskurssi. Kun käytännön kokemuksen perusteella tietää, kuinka suuressa määrin maapoliittisiin kysymyksiin suhtaudutaan ennakkoluuloisesti, tunnepitoisesti ja vailla oikeaa tietoa lainsäädännöstä ja oikeuskäytännöstä, voi maapoliittikan peruskurssia suositella lämpimästi kaikille maapoliittikan kanssa tekemisiin joutuville ja vartuneemmille maanmittariammattilaisillekin vähintään kertauskurssina.

Jouko Meriluoto,
sähköposti:
meriluodot@kolumbus.fi.

• Heikki K. Lähteen mittava kirjallinen työ:

• VIISIOSAINEN SARJA • POHJOIS-LAMMIN • TORPISTA JA • TORPPAREISTA • VALMIS

• Viisiosainen, lähes 700 A4-ko-
• koista sivua käsittävä sarja ”Poh-
• jois-Lammin torpista ja torppa-
• reista” on valmis. Viimeinen osa
• ilmestyy omakustanteisena tänä
• keväänä. ”Oikeastaan sarja al-
• koi ensimmäisestä teoksestani
• *Isojaosta torppariaikaan*. Siinä
• kerrottiin torppien itsenäistymi-
• nen. Koko torppien ja torppa-
• reiden elinkaari jäi käsittelemät-
• tä. Nyt sekin on kansissa”, ker-
• too **Heikki K. Lähde**.

• Sarjan sisältö muodostuu ta-
• vallaan kolmesta osasta. Kol-
• mannes käsittelee arkielämää
• torppariaikana. Kolmannes ker-
• too torppakohtaisesti kunkin
• elinkaaresta isäntineen. Viimei-
• nen kolmannes muodostuu torp-
• parien sukutauluista. Ihmisiä
• sukutiedostoon onkin keräänty-
• nyt jo noin 8 000. Se on enem-
• män kuin Lammin väkiluku. Su-
• kuhaarat lonkeroituvatkin pal-
• jolti naapurikuntiin. Kokonai-
• suudessaan tiedosto muodostaa
• mittavan sukupuuston.

• Kirjoja on saatavana Lammin
• kunnantöimiston ja Lieson ky-
• läkaupan ohella myös ”Suku-
• tutkijain kirjakaupasta” osoit-
• teesta www.genealogia.fi. Siel-
• tä löytyy myös kirjojen tarkem-
• pi esittely. Niitä on tietysti myös
• tekijällä pieni varasto. Heikki
• Koon yhteystiedot ovat: sähkö-
• posti heikkiko@sci.fi ja puh.
• 0400 355034. Oma piakko in uu-
• distuva kotisivu on osoitteessa
• www.saunalahti.fi/heikkiko.

• Heikki Koo toimi aikoinaan
• kenttämaanmittarina Vaasan
• läänin ruotsinkielisellä alueella
• 10 vuotta. Sen jälkeen hän oli
• 2 vuotta apulaispiiri-insinööri-
•nä Kokkolassa ja 10 vuotta puo-
• lustusministerin sijaisena¹⁾ Ala-
• järvellä. Sen jälkeen Lähde pa-
• lasi takaisin ”juurilleen” piiri-
• insinööriksi Lahteen ja sieltä pa-

riksi vuodeksi Keski-Suomen lääninmaanmittariksi. Viimeiset kuusi palvelusvuotta kuuluivat Hämeen läänininsinööriin. Vuonna 1991 tehtävä lakkautettiin ja Lähde siirtyi vapaaksi toimittajaksi kirjoittelemaan alasta ja urheilusta sekä kotiseutu- ja sukhistoriasta.

*) Siis puolustusministeriksi siirtyneen **Veikko Pihlajamäen** sijaisena (toim. huom.)

Heikki K. Lähteen julkaisuja:

1994 Isojaosta torppariaikaan. Lieson jakokunnan (Lammin Lieso ja Nuhkola – Luopioisten Kuohijoki – Padasjoen Lieso) talojen muodostuminen ja torppien itsenäistymisen sekä osaksi alueen yleishistoriaa.

1995 Lammin talonmuodostus. Lammin muiden kylien talojen syntyvaiheet isojakojen yhteydessä.

1996 Karjalasta Lammin kylille. Asutustoiminnasta Suomessa yleensä sekä erityisesti viime sotien jälkeen koko Suomessa ja lähemmin Lammin.

1999 Ihmisiä Pohjois-Lammin torpissa osa I. Pylkkylän sotilasvirkatelo ja sen torpat torpparisukuineen.

2000 Sarjan osa II. Pietilän ja Laurilan sekä Simolan talot torppareineen.

2000 Sarjan osa III. Kauppilan, Mökkälän, Äijälän sekä Sakerin ja Uotilan talot ja niiden torpat torpparisukuineen.

2001 Sarjan osa IV. Lassilan, Mettalan, Junnalan ja Lappalan sekä Alhosen talot ja torpat torpparisukuineen sekä Savikota.

2001 Osa V. Kalkon, Matonien, Riihilahden, Mikkolan, Koivulan, Koivuniemen ja Ankeriasniemen sekä Kotaniemen talot torppareineen ja torpparisukuineen. Lisäksi joitakin Porraskosken ja Vähä-Evon torppia ja torpparisukuja.

1993–2001. Useita talo- tai sukukohtaisia selvityksiä mm. Mommila ja Kordelin.